

Οι σκιές της Ιστορίας

Οι μύθοι και οι παθογένειες του παρελθόντος που εισβάλλουν ορμητικά στη σύγχρονη Ιστορία, τα αίτια των μεγάλων διχασμών και της πώλωσης στον 21ο αιώνα, η επέλαση του λαϊκισμού σε Ευρώπη και ΗΠΑ

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΙΑΚΑΝΤΑΡΗΣ

Emmanuel Zaez / Gabriel Zucman
Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΗΣ ΑΔΙΚΙΑΣ

Πώς οι πλούσιοι αποφεύγουν τους φόρους και πώς θα τους κάνουμε να πληρώσουν

Μτφ.: Α.Δ. Παπαγιαννίδης
Πόλις, 2020, σ. 308

Τιμή: 17,70 ευρώ

Σε μια εποχή που η παγκοσμιοποίηση είτε δαιμονοποιείται είτε παρουσιάζεται ως αντικειμενική ειμαρμένη, βιβλία σαν αυτό αποτελούν υποδείγματα χάραξης δημόσιων πολιτικών που δεν υπερκαθορίζονται από τη δήθεν αναπόφευκτη λειτουργία των νέων τεχνολογιών. Οι αναγνώστες αυτού του βιβλίου θα βυθιστούν σε μια σειρά στοιχείων για τις ανισότητες, την εξίσωση της φορολόγησης πλουσίων και φτωχών (επίπεδη φορολογία) και τον θάνατο του προοδευτικού φόρου, τη φοροαποφυγή των πλουσίων, την όλο και υψηλότερη φορολογία της εργασίας και την όλο και χαμηλότερη του κεφαλαίου κ.λπ. Διαδικασίες που προέρχονται από ταξικές πολιτικές αποφάσεις και όχι από την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών όπως θα ήθελε να τη βλέπει μια δήθεν τεχνοκρατική, αλλά στο βάθος πολύ συντηρητική θέαση. Και το πρόβλημα δεν τελειώνει εδώ. Οι φορολογικές αδικίες δίνουν έδαφος στην εκτροπή προς την ολιγαρχία. Δεν είναι θέμα αγανάκτησης, είναι ζήτημα Δημοκρατίας, «ανόητε».

Δημήτρης Ε. Φιλιππίδης
ΙΣΠΑΝΙΚΟΣ ΕΜΦΥΛΙΟΣ (1936-1939)
Διαιρέση, δικήνοια και διχασμός στην Ισπανία του 20ού αιώνα

Εστία, 2020, σ. 222.

Τιμή: 15 ευρώ

Παρόλο που έχουν γραφεί τόσο πολλά βιβλία για τον Ισπανικό Εμφύλιο, αυτό εδώ όχι μόνο δεν περισσεύει αλλά προσφέρει και νέα δεδομένα και αφορμές για τη συζήτηση των αιτίων που προκάλεσαν αυτόν τον μη μονοδιάστατο Εμφύλιο. Αυτός ήταν ένας Εμφύλιος μεταξύ τάξεων, μεταξύ εθνοτήτων αλλά και ένας διεθνής εμφύλιος μεταξύ αντιπροσώπων διαφορετικών αντιλήψεων για το μέλλον του μεσοπολεμικού κόσμου. Το βιβλίο είναι γραμμένο με περίτεχνο τρόπο, ώστε η επιστημονική προσέγγιση των διαφορετικών φάσεων του Εμφυλίου να συναντά τη συγκίνηση των αγώνων ανιδιοτελών ανθρώπων αλλά και υποχείριων των μεγάλων της διεθνούς σκακιέρας. Οι έλληνες αναγνώστες θα ανακαλύψουν πώς όσο και να είναι διαφορετικοί οι εμφύλιοι, πάντα έχουν κοινά σημεία.

Βασίλης Λιόσης
ΝΑΖΙΣΜΟΣ: ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΓΙΓΑΝΤΩΣΗΣ ΤΟΥ

Προλογικό σημείωμα: Σπύρος Μαρκέτος
Εκδόσεις ΚΨΜ, 2020, σ. 477

Τιμή: 23,32 ευρώ

Το βιβλίο αυτό είναι γραμμένο για να μας υπενθυμίσει τους τρόπους και τις ιδέες, τη φιλοσοφική βάση, τα κοινωνικά στρώματα που θέλ-

χθηκαν από τον ναζισμό και για να μας προειδοποιήσει για τους κινδύνους από τις σημερινές καλυμμένες και απροκάλυπτες σειρήνες του φυλετισμού και του ρατσισμού. Στο βιβλίο αναλύονται οι πρακτικές της ελληνικής Ακροδεξιάς, αλλά και του λεγόμενου «Ακράιου Κέντρου». Πολύ σωστά ο συγγραφέας καταγράφει τη διαφορετική φύση και τις ρίζες του ναζιστικού ολοκληρωτισμού αντιτιθέμενος στην ταύτιση του κομμουνισμού με τον ναζισμό, αλλά σε καμία περίπτωση αυτό δεν σημαίνει πως ο κομμουνισμός δεν ήταν και αυτός ένας άλλος διαφορετικός ολοκληρωτισμός, το οποίο ο συγγραφέας δεν φαίνεται να αποδέχεται.

Γιάννης Μηλιός
ΒΕΝΕΤΙΑ: ΜΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΠΟΥ ΣΤΕΡΙΩΣΕ ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΕΝΕΣΗΣ ΤΟΥ

Αλεξάνδρεια, 2020, σ. 309

Τιμή: 21,20 ευρώ

Συναρπαστική κατάδυση στις καταβολές του καπιταλισμού με εφόδια τη βαθιά γνώση του έργου του Μαρξ. Χωρίς όμως να παραλείπεται και η μελέτη και η παράθεση και άλλων μαρξιστικών και μη μαρξιστικών προσεγγίσεων για τους τρόπους μετάβασης στον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και για τις απαρχές της πρωταρχικής συσσώρευσης, τις οποίες ο συγγραφέας παρακολουθεί να γεννώνται στα κανάλια της Βενετίας. Και σε αντίθεση με τον Βέμπερ που αναρωτιόταν γιατί ο καπιταλισμός δεν συνεχίστηκε στην Ιταλία, ο Μηλιός υποστηρίζει πως στην Ιταλία ο καπιταλισμός και συνέχισε και αναπτύχθηκε και συνέβαλε στους καπιταλιστικούς μετασχηματισμούς όλης της υπόλοιπης Ευρώπης. Όχι όμως μόνο ο καπιταλισμός αλλά και η διαμόρφωση του έθνους-κράτους και του εθνικισμού πηγάζουν στη Βενετία του 13ου και του 14ου αιώνα.

Πάνος Καζάκος
ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΕΩΝ; Ελεγχόμενες πτωχεύσεις, οικονομική κρίση και μνημόνια (2009-2019)

Παπαζήση, 2020, σ. 204

Τιμή: 9,54 ευρώ

Ενα σύντομο αλλά αποκαλυπτικό οδοιπορικό στον μακρύ δρόμο από την ένταξη στο ευρώ μέχρι την κρίση χρέους του 2009. Εδώ αναλύονται οι ενδογενείς και εξωγενείς αιτίες της υπερχρέωσης και της χαμηλής αλλά και φθίνουσας ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Μετά το 2009 ξεκινά η οδύσεια της χώρας και των πολιτών της με στάσεις σε όλες τις στιγμές αυτής της περιπλάνησης. Από την αποτροπή της πτώχευσης χάρη στο πρώτο μνημόνιο, στις αντιστάσεις, στις ανορθολογικές εκρήξεις και τους Αγανακτισμένους, στο δεύτερο μνημόνιο, στην έλευση της ελπίδας και από εκεί στο τρίτο μνημόνιο και στο τέλος κάθε αυταπάτης. Ενα οδοιπορικό με μεστό και νηφάλιο επιστημονικό λόγο, χωρίς βερμπαλισμούς αλλά με καιρικές παρατηρήσεις και επιστημονικές ευπατρίδες του ορθού λόγου σαν τον Πάνο Καζάκο. Και φυσικά ως ψύχραιμος επιστήμονας δεν δίνει μονοσήμαντη απάντηση στο ερώτημα του αν τελείωσαν αυτές οι ψευδαισθήσεις.

Ρωμανός Γεροδήμος
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

Επίμ. Σώτη Τριανταφύλλου
Εκδόσεις Παπαδόπουλος, 2020, σ. 360

Τιμή: 16,99 ευρώ

Ο Ρωμανός Γεροδήμος, αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Πολιτικής και Δημοσιογραφίας στο Πανεπιστήμιο του Μπόρνμουθ, στα πενήντα περίπου άρθρα του, τα οποία δημοσιεύθηκαν στον επιδραστικό ιστότοπο του διαδικτυακού ραδιοφώνου Amagi, λειτουργεί ως ξεναγός στον πολυσύνθετο κόσμο της παγκοσμιοποίησης. Στο πρώτο μέρος με τίτλο «Ένας κόσμος σε μετάβαση» έχουμε μια μελέτη για τις εξελίξεις στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και στο δεύτερο μέρος με τίτλο «Ένα ταξίδι στον χωροχρόνο» ταξιδεύουμε σε χώρες άμεσα επηρεασμένες από αυτές τις εξελίξεις. Ο συγγραφέας αγωνιά μήπως ορισμένες αναγνώσεις της παγκοσμιοποίησης μάς οδηγήσουν στην άρνηση της πολιτικής ως διαχείρισης της κοινής μας ζωής. Γι' αυτό και στα κείμενά του αναδεικνύει τους κινδύνους που προκύπτουν από τη γενικευμένη απόρριψη της πολιτικής. Αυτή η απόρριψη αποτελεί πάντοτε και παντού το πρώτο βήμα προς τον ολοκληρωτισμό και όχι προς τον φιλελευθερισμό.

Graeme Garrard & James Bernard Murphy
ΠΩΣ ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΣΤΕ ΠΟΛΙΤΙΚΑ Μαθήματα πολιτικής σκέψης από 30 μεγάλους διανοητές

Μτφ.: Δημήτρης Αθηνάκης
Εκδόσεις Παπαδόπουλος, 2020, σ. 318

Τιμή: 15,98 ευρώ

Οι δύο καθηγητές θεωρούν πως αν και η πολιτική είναι το δίκαιο του ισχυρού που «καπελώνει» τις ωραίες ιδέες, δεν μπορούμε να την εξετάσουμε ανεξάρτητα και πέρα από τις ιδέες που τη συνοδεύουν. Η πολιτική είναι και ο χώρος εντός του οποίου διαμορφώνεται η ζωή όλων και γι' αυτό κανείς δεν πρέπει να την υποβαθμίζει και να απέχει απ' αυτήν. Οι δύο συγγραφείς καταφεύγουν στις πολιτικές ιδέες 30 διανοητών από την Αρχαιότητα, τον Μεσαίωνα, τους Νεότερους χρόνους και τη Σύγχρονη Εποχή για να απαντήσουν σε ερωτήματα που αφορούν την αναγκαιότητα της πολιτικής στον σημερινό κόσμο. Ενδιαφέρον έχει η σύνδεση κάθε ενός διανοητή με μια ιδιότητα (για παράδειγμα Αριστοτέλης ο βιολόγος, Ακινάτης ο εξισορροπιστής, Μακιαβέλι ο πατριώτης, Ρολς ο φιλελεύθερος κ.λπ.). Αξίζει πάντως να επισημανθεί η παράξενη τοποθέτηση του Μάο ανάμεσα στους 30 διανοητές.

Κώστας Βούλγαρης
Ο ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ ΩΡΑΙΟΣ ΣΑΝ ΜΠΟΛΙΒΑΡ

Ο Νίκος Εγγονόπουλος απέναντι στον μακρυγιαννισμό

Βιβλιόραμα, 2020, σ. 190

Τιμή: 10,60 ευρώ

Ο Κώστας Βούλγαρης δεν διστάζει – και πολύ καλά κάνει – να τα βάλει με το βασίλειο της κοινοτοπίας που έχει αναδείξει τον ιδιοτελή Μακρυγιάννη από δευτερεύουσα φιγούρα σε ήρωα της Ελληνικής Επανάστασης και πηγή ενός υποτιθέμενου πατριωτισμού, ο οποίος

όμως χρόνια τώρα χύνεται σε εθνικιστικούς και αντιδυτικούς βαλτότοπους. Η ευφορία γύρω από τον Μακρυγιάννη σπίνεται πάνω σε μια εθνική αφήγηση με δεξιά και αριστερά υποστηρίγματα μιας σκηνής υπερ-ιστορικών παραστάσεων, όπως αυτές κατεβαίνουν στο έργο του Σεφέρη και του Θεοδοκά και γενικότερα στη Γενιά του 1930. Ο συγγραφέας δεν είναι ο πρώτος – ευτυχώς – που αμφισβητεί τον «μακρυγιαννισμό». Υπάρχουν και άλλοι, όχι πολλοί βεβαίως, οι οποίοι αντιτίθενται στο κλίμα του ψευδοπατριωτισμού που γεννά ο αντιδυτικισμός του Μακρυγιάννη. Αλλά είναι ο πρώτος που απαντά σε αυτό το αντι-δυτικό και αντι-εκουγχρονιστικό ρεύμα με το έργο του Εγγονόπουλου. Αυτό το έργο και κυρίως ο «Μπολιβάρ» αντιπαρατίθενται στον Μακρυγιάννη του Σεφέρη ιστορικά, πολιτικά και ιδεολογικά. Και όπως τονίζει ο συγγραφέας αντιπαρατίθενται από αριστερή οπτική γωνία. Σε εποχές απαξίωσης του λόγου όλης της Αριστεράς, καλό πού και πού να βγαίνουν τέτοια βιβλία.

ΙΕΖΕΚΙΗΛ

Μετάφραση - Υπόμνημα
Δημήτρης Καϊμάκης
Αρτος Ζωής, 2020, σ. 484

Τιμή: 17 ευρώ

Δίπλα στη μετάφραση των Ο' παρατίθεται η σύγχρονη μετάφραση, αλλά και η κατατοπιστική ιστορική ανάλυση από τον Δημήτρη Καϊμάκη των γεγονότων στα οποία αναφέρεται ο προφήτης. Ο Ιεζεκιήλ, γιος ιερέα στον Ναό του Σολομώντα, έζησε ο ίδιος την κατάληψη της Ιερουσαλήμ το 597 π.Χ. από τους Βαβυλωνίους. Ονας αιχμάλωτος κλήθηκε να δράσει μεταξύ των συμπατριωτών του ως προφήτης. Αυτός καταφεύγει στην Ιστορία για να δείξει πως ο Ισραήλ έχει διαφθαρεί και χαθεί λόγω των αμαρτιών του. Για αυτόν η ιστορία του λαού του Ισραήλ περνά μέσα από τέσσερις φάσεις: α. ο Γιαχβέ αποκαλύπτει στον λαό του, β. ο λαός δείχνει την ανυπακοή του, γ. ο Γιαχβέ εκδιπλώνει τον θυμό του και δ. συγχωρεί τον λαό του. Μέσα από τις προφητείες διακρίνεται μια αντισυμβατική φωνή που διαμαρτύρεται για τις αδικίες και μεριμνά για τον λαό της, όπως είχε σημειώσει και ο Ερνστ Μπλοχ στο «Ο αθεϊσμός στον Χριστιανισμό», πάλι από τον εκδοτικό Αρτος Ζωής.

Χάνα Αρεντ
ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εισαγωγή - Μετάφραση: Άννα Δαμιανίδη - Δημήτρης Ψυχογιός
Επίκεντρο, 2020, σ. 316.

Τιμή: 14 ευρώ

Σε αυτόν τον τόμο συγκεντρώνονται τρία δοκίμια και μία συνέντευξη της μεγάλης φιλοσόφου. Το πρώτο δοκίμιο, «Τα ψέματα στην πολιτική», αφορά την κριτική και την αποκάλυψη των τότε fake news που χρησιμοποιούσε το Πεντάγωνο για να πείσει για τη σκοπιμότητα του πολέμου στο Βιετνάμ και για να δικαιολογήσει τις βιαιότητες του αμερικανικού στρατού. Το δεύτερο αφορά την «Πολιτική Ανυπακοή» – επίκαιρο σήμερα με τις διαδηλώσεις στις ΗΠΑ – και